

B. Traven

# Kanlı Yürüyüş

*Türkçesi:* Etem Levent Bakaç

Roman

## 1.

Suriyeli tüccarların kervanları Hucutsin'e varmaya başlamıştı. Bu olay Şehir halkının yeniden kendine gelmesine neden oldu. Bütün yıl boyunca hayatta olduklarını, yaşadıkları yerin dünyada bulunduğunu ve k  k Őehirlerinin adının, Őehrin her bir sakini tarafından farklı yazıldığını hatırlamak için bir fırsatları olmamıştı.

Yerel makamlar Őehrin adını, posta idaresinin pul damgalarının üzerinde yazılandan farklı yazıyordu. Aslında tek başına bu bile, federal memur olan postane müdürünün, eyalet valisinin emirlerine t bi olan belediye başkanıyla Őahsi veya genel görüşler açısından hiçbir konuda uzlaşamaması için yeterli bir nedendi.

Fakat belediye başkanı buna rağmen postane müdürüyle olan arkadaşlık ilişkisini, gelen ve giden mektuplara bakabilmek, bazen gülümseyerek postane müdüründen Őu veya bu mektubun birkaç gün alıkoyulmasını, alıcıya biraz gecikerek teslim edilmesini ve başka bir mektubun ilk sevkıyatla değil, bir sonrakiyle yola çıkarılmasını rica edebilmek için bir nebze olsun diri tutuyordu.

Posta haftada yalnızca bir kere geliyor ve bir kere gönderiliyordu. Mektup ve diğer evraklar yerli bir hamalın sırtında dört günlük bir yolculukla en yakın büyük postaneye sevk ediliyordu. Posta bunun ardından söz konusu postaneden tren istasyonuna katırlar vasıtasıyla yedi-sekiz günde taşınıyordu.

Postanın bu uzun yolculuğu, sık sık Őiddetli tropikal sağanaklar ya da etrafta dolaşan haydut çeteleriyle ilgili haberler nedeniyle iki ya da  c katına çıkıyor, bu da postacının ara sıra belediye başkanına k  k bir iyilik yapmasını kolaylaştırıyordu.

Zira belediye başkanı yalnızca belediye başkanı değildi. Aynı zamanda şehirde zengin donatılmış bir dükkânı olan bir kadının kocası ve yerli köylülerin işlenmemiş tütününü satın alarak yüklü bir kârla büyük şehirlere satan bir adamın kayınbiraderiydi.

Ancak kasabada yalnızca belediye başkanının ailesi değil, başkaları da dükkân işletiyor ve tütün ticareti yapıyordu. Bu yüzden belediye başkanı için hangi tüccarın büyük pazar yerlerinde kimlerle ticari ilişkiler kurduğunu bilmek oldukça avantajlıydı.

Suriyeliler ülkede farklı isimlerle tanınıyordu. Burada da nasıl adlandırılacakları tamamen insanların kişisel zevkine bağlıydı. Kimi zaman Lübnanlı, kimi zaman Türk, bazen Arap, Mısırlı, Peygamber, Müslüman olarak anılıyorlardı; oysa çoğu kendilerine özgü bir şekilde Katolik'ti. Bazen Levanten, bazen de çöl halkı olarak da adlandırılırlardı.

Suriyeli tüccarlardan alışveriş yapmak zorunda olan insanlar –ki bunlar yalnızca Arapların ulaşabildiği uzak şehirlerdeki kadın nüfusun çoğunluğunu teşkil ediyordu– onları üçkâğıtçı, dolandırıcı, kalpazan, haydut, alçak, Meksikalı terzilerin ve tekstil işçilerinin sömürücüsü, katil, çocuk hırsızı ve otuz üçüncü madde suçluları olarak tanımlardı. Meksika Anayasası'nın otuz üçüncü maddesi bütün istenmeyen unsurların sınır dışı edilmesini kapsıyordu.

Hıristiyanlıkları Meksikalılarınkinden çok daha muğlak olmasına rağmen, Suriyeliler yine de Meksikalıların bütün kutsal günlerini, Meksikalılardan çok daha iyi ve doğru biliyordu. Bu önemliydi çünkü her ne kadar Meksikalıların çoğu okuma yazma bilmesede bunların hepsi kutsal günleri ezbere bilir; ayrıca hayatın bütün diğer konularında ne kadar bilgisiz olurlarsa olsunlar, bir kilise Azizinin hayatı hakkında her bir ayrıntıdan haberdardırlar. Bir Meksikalı, Azizlerin yaşamına adeta kilise tarafından beynine kazınmışçasına aşınadır. Suriyeli ise daha ziyade pratik ve dünyevî meselelere eğilimlidir; Azizlerin doğum tarihlerine, idam edildiği günlere ve işkence detaylarına yalnızca ekonomik ve maddi bir ilgi gösterir. Meksika'ya göçen ve başlangıçta donmuş tarla çukurundaki bir çekirge kadar fakir olan Suriyeliler, aradan on beş sene geç-

tikten sonra yarım milyon dolardan fazla eden bir mağazanın veya fabrikanın sahibi olurlardı.

Meksikalı iyi tüccarlar ise işi mutlaka Suriyeli Lübnanlı tüccarlardan öğrenirlerdi; zira Meksikalı tüccarların Arap tüccarlarla Aziz Bayramları pazarlarında yan yana çalıştıkları varsayılsa, kendi ülkelerinde açlıktan ölmek için Suriyelilerin bütün oyun ve dalaverelerini taklit etmekten başka bir çaresi yoktu.

Bu Arap tüccarlar yıllarca Azizlerin bayramlarında oradan oraya dolaşarak yaşlanırlar, böylesi seyahatlerin yorgunluklarını artık kaldıramadıklarında öyle varlıklı hale gelirlerdi ki toptancılığa geçiş yapar, Meksikalı kadın işçilere gömlek ve iç çamaşırı dikmeleri ve daha küçük Suriyeli tüccarların pazarlarda sattığı ıvır zıvırı üretmeleri için günlük ücret olarak yirmi centavo ödendiği fabrikalar kurarlardı. Bu küçük tüccarlar, zengin hemşerilerinin onlara satmaları için devrettiği şeyleri satmak zorundaydı çünkü yalnızca onlardan kredi alabilirler ve kendi ırklarından gelen sonraki küçük tüccarlara, kendilerine yapıları yapmak üzere zengin olacakları günü beklerlerdi.

Suriyeli-Lübnanlı tüccarlar Hucutsin'e varan ilk tacirler arasındaydı. Yerel makamlarla pazarlığa oturmak için çok heveslilerdi ve özel ayrıcalıklar elde etmek ve en iyi pazar yerlerine konmak üzere yerel idareden kimlere el altından para yedirmek gerektiğini çok iyi biliyorlardı.

İlerleyen günlerde diğer tüccarlar da –Meksikalı, İspanyol, Guetamalalı ve Kübalı– şehre giriş yaptı.

Şehir merkezindeki meydanda her türlü ticaret ve zanaatın kendine ait bir yeri bulunuyordu.

Meydanda kumar masaları, zar stantları, masa oyunları, şekerleme satıcıları, kumaş tüccarları, takı satan dükkânlar, yemekhaneler, kılıç yutucular, ateş püskürtücüler, tarot kartı satıcıları, falcılar, kutusal mum satıcıları, muskalar, Aziz resimleri ve küçük kurban objeleri, ipek tüccarları, pamuk tüccarları, çömlek tüccarları, eyerciler, halat tüccarları, hasır örücüler, şapkaacılar, örme yünü tüccarları, renkli işlemeli gömlek ve ceketler sunan kadın satıcılar, papağan tüccarları, kertenkele satıcıları, jaguar ve kaplan kürkü tüccarları, mühim-

mat satıcıları, tüfek dükkânları, saatçiler, bıçak bileyiciler, Corrido\* şarkıcıları, müzisyenler, kaçırılmış çocukları sanatçı ve akrobat olarak sergileyen ve ziyaretçileri eğlendirmek üzere onlara eklemelerini eğdirip büktüren eğlence işletmecileri vardı. Yalnızca sirkler, atlıkarıncalar, asma salıncaklar ve benzer şeyler yoktu meydanda. Zira bunlar katır ve eşeklerin sırtında taşınmazdı. Yük hayvanlarının veya yerlilerin sırtında taşınamayan hiçbir şey şehre getirilemezdi.

Pazarcular meydanda kendilerine küçük bir şehir inşa ettiler. Kumaş, pamuk ve ipek tüccarları gibi bazı ticaret grupları, tamamen kendilerine ait sokaklara sahipti.

Her bir tüccarın yeri kurayla belirlenirdi. Daha sonradan anlaşmazlıklar çıkmasının önüne geçmek için kura çekiminde bütün tüccarlar şahsen orada bulunmak zorundaydı.

Tüccarların böylesi anlaşmazlıklarında ciddi olaylar yaşanırdu. Kurşunlar havada uçuşur, hatta bazılarının bağırsaklarına saplanırdı. Yolunu şaşırın kurşunlar, pazarcular tam da ilahi yargıyı çağırırken, anlaşmazlıkla ve tüccarlarla hiçbir alakası olmayan, tesadüfen oradan geçen birinin gömleğinin altına isabet ederse, nahos bir durum meydana gelirdi.

Belediye başkanının özel kaygılarına özel bir ilgi gösteren tüccarlara kazanacak numaralar el altından verilir ve numara okundugunda bunların yalnızca "Burada!" diye seslenmesi yeterli olurdu. Belediye başkanının kaygılarına önceden erişemeyen veya o kapıları ustalıkla yağlamaktan anlamayan tüccarlar geriye kalan veya Kutsal Meryem'in kura çekiminde kendilerine uygun gördüğü yerlerle yetinmek zorunda kalırdı.

Tüccarların para kazanması elbette ülkeyi ve özel şartlarını tanımayan birisinin kafasında canlandırdığı kadar kolay değildi. İnsanoglunun yaşadığı bu gökyüzünün altında kimseye bir şey hediye edilmez ve hayat kimsenin gözünün yaşına bakmazdı.

Arap tüccarlar refah ve servete kavuştular. Bu doğru. Ancak bu, çok ağır bir çalışmanın haklı ödülüydü.

---

\* Meksika müziği ve edebiyatında önemli bir yere sahip olan bir halk şarkısı türü. (e.n.)